

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Claudii Fleurii Abbatis Historia Ecclesiastica

Ab anno Christi 1589. usque ad annum 1595 - Una Cum Criticis R.P.
Honorati A S. Maria Carmel. Discalc. Observationibus In Historiam
Ecclesiasticam Abbatis Fleurii

Fleury, Claude

August. Vind. [u.a.], 1772

VD18 90118669

§. 63. Opiniones, atque errores Fausti Socini.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-67252](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-67252)

Sæcul. XVI.
A. C. 1595.

§. LXIII.

*Opiniones, atque errores Fausti
Socini.*

Hartnaci
in Synt.
contin.
Micrel. l. c.
Natal. Alex.
hist. Eccl.
Sæc. XVI.
Hoornbeck
l. c.

Ceterum omnes opiniones, & Fausti Socini errores quidam Historicus natione Germanus ad ducentas viginti novem propositiones redegit, ex quibus tamen nonnisi præcipuas adducemus; quippe non modo contentus, ut cum Lutheranis, & Calvinistis quædam Ecclesiæ Catholicæ dogmata rejecerit, insuper cunctos etiam ceteros articulos a Calvinistis retentos, imo & illos, quos Lælius Socinus ejus patruus adoptaverat, sua ferula perstringere aggressus est, & quidem primo propugnavit, quod Ariani nimium Christo Domino attribuerint, quocirca apertis verbis se Samosatenum, & Photianum professus hæc tradebat: „Christus Dominus non-
„nisi purus erat homo, qui ante suam
„ex Beata Virgine nativitatem non
„exstitit, proin nec dabatur præexisten-
„tia Verbi: insuper in divina essentia
„nonnisi unica reperitur Persona, ac
„sibi repugnat asserere, quod unus dum-
„taxat detur Deus, & hic tamen tri-
„nus sit in Personis: hæc ergo distinctio,
„unius in essentia, & Trini in Personis
„nunquam in sacris literis tradita fuit,
„sed aperte rationi, & veritati adver-
„satur.

„satur, cum certum fit, quod plures Sæcul. XVI.
 „non dentur essentiæ, quam Personæ, A.C.1595.
 „nec plures Personæ, quam essentiæ:
 „Dei Filius autem nonnisi per Meta-
 „phoram, & propter maximam Patris
 „potentiam Deus nominatur: porro hoc
 „nomen Deus in sacris literis duplici
 „modo accipitur, & quidem primo pro
 „magno, & unico Deo, qui cælum,
 „terramque creavit, cunctisque impe-
 „rat, & neminem se superiorem habet
 „&c. atque in hoc sensu vere asseritur,
 „quod nonnisi unicus detur Deus. II.
 „Significatur ille, qui a Magno Deo in-
 „solitam auctoritatem, virtutemque
 „recepit, aut quodammodo de Divini-
 „tatis perfectionibus participat, atque
 „in hoc sensu quandoque in sacris lite-
 „ris Jesus Christus appellatur Deus:
 „Spiritus vero sanctus non est Persona
 „Divina, sed virtus, ac Dei efficacia:
 „propterea sacræ literæ sæpius etiam
 „attribuunt ea, quæ nonnisi Deo com-
 „petunt, imo etiam nonnunquam ei
 „Dei nomen adscribunt, exinde vero
 „non concludendum, quod Spiritus
 „sanctus sit Persona Divina, alias etiam
 „inferendum, quod Sapientia, Provi-
 „dentia, &c. sint Personæ distinctæ. „
 Hi erant Socini errores circa Sanctis-
 simam Trinitatem.

Sæcul. XVI.

A. C. 1595.

~~1595~~

De Christo Domino hæc effutiebatur:
 „Hic Homo - Deus secundum suam Per-
 „sonam est verus homo, ac de illo id
 „tantum scire, cuilibet homini neces-
 „sarium est, scilicet, quod non sit pu-
 „rus homo, sed homo præter ordinem
 „communem, cum sit maximis gratiis
 „præventus, jam a sua nativitate cete-
 „ris eminens, atque independens ab
 „hominibus ex sola Spiritus sancti ope-
 „ratione conceptus, hancque ob ratio-
 „nem Angelus ad Mariam dixit: quod
 „ex te nascetur, vocabitur Filius Dei,
 „proin existit proprius Filius, & Filius
 „unicus Dei, quia non alius fuit hoc
 „modo cunctis hominibus usque ad tem-
 „pus haud cognito natus: ipse autem
 „Christus Dominus ante suam Matrem
 „non existit: appellatur tamen a divo
 „Paulo primogenitus omnium creatu-
 „rarum, quia eminet in dignitate pri-
 „mus ex omnibus novis creaturis, quæ
 „sunt Christiani, insuper etiam ob suam
 „conceptionem, suamque ab omni ma-
 „cula exemptionem novus est homo,
 „novaque creatura.„ Ceterum illis,
 qui Socini scripta pervolverunt, haud
 ignotum est, ad quas violentas inter-
 pretationes confugere coactus fuerit,
 ut sacras literas, & præcipue prima
 primi capituli verba, quæ in sancti Joan-
 nis Evangelio continentur, ad suum
 sensum

sensum detorqueret, prout in ejus libro Sæcul. XVI.
 contra Wickum patet: porro dum San- A. C. 1595.
 ctissimæ Trinitatis mysterium evertere
 aggressus fuerat, hinc necessario er-
 randi impetu actus etiam Incarnationis
 Mysterium negare compellebatur: qua-
 propter hæc primi capituli verba: *Ver-*
bum Caro factum est: ita legit: verbum
 caro factum fuit, seu ex ipsius senten-
 tia: „Hic Homo natus ex Maria, quem
 „Joannes tantopere commendat, eum-
 „que vocat Deum, & Verbum, per
 „quod facta sunt omnia, fuit imbecil-
 „lis, miseris plenus, a mundo despe-
 „ctus, humiliatus, abjectus, & morti
 „sicut ceteri homines obnoxius.

His quoque sequentes addidit er-
 rores: „Christus fuit Propheta, prius-
 „quam enim ipsum mundus cognove-
 „rat, in Cælum ad Deum Patrem suum
 „raptus ab eo plene edoctus est om-
 „nia ea, quæ salutis humanæ condi-
 „tionem respiciunt, aut ad suum Mi-
 „nisterium referuntur: postea plena præ-
 „ditus auctoritate ad homines descen-
 „dit, ut ibidem adimpleret Patris sui
 „voluntatem, cujus plenam hauserat
 „cognitionem. Eapropter Socinus ad
 propugnandam impietatem suam ad
 quoddam, quod Christus Dominus
 post suum Baptisma instituit, iter re-
 currebat, ut hujus delirii beneficio

Sæcul. XVI. explicare valeret illum sancti Evangelii
A.C. 1595 textum sancti Joannis capite 3. versu 13
 ubi Christus Dominus de semetipso di-
 xit: *nemo ascendit in cælum, nisi qui de-
 scendit de cælo.* In sua responsione ad
 Wiekum, necnon in pluribus aliis locis
 affirmat, quod cultus, seu honor re-
 ligiosus, qui Christo Domino defertur,
 directe ad Deum referatur, Christo au-
 tem duntaxat respective ad suum Pa-
 trem tribuatur: postea sequentes addit
 blasphemias: „Christus propria virtute
 „non resurrexit, resuscitatus tamen
 „fuit in eodem corpore, in quo cum
 „Apostolis conversatus est, eisque in
 „eodem corpore apparuit, id tamen
 „unice ideo factum, ut eis certum da-
 „ret signum, quod resuscitatus fuerit:
 „porro in sua ascensione disparuit, adeo,
 „ut nihil amplius de carne, & sanguine
 „Christi extet, sed sit totus spiritualis,
 „talisque, quales sunt, qui carnem,
 „ossa, & sanguinem non habent: si
 „vero dicitur, quod Christus habeat
 „Corpus, id duntaxat relative ad ejus
 „essentiam verum existit, seu „prout So-
 cinus rem magis declaravit „ Corpus
 „Christi ante suam ascensionem non
 „fuit immortale, impassibile, spirituale
 „&c. quamvis resuscitatum; has autem
 „dotes primum post suam ascensionem
 „acquisivit. „ Præterea Socinus ever-
 tebat

Sæcul.XVI.
A.C.1595.

tebat Christi Redemptionem, totum-
que opus, quod ipse pro hominum sa-
lute operatus est, ad id restringit, quod
illos veritatem docuerit, virtutum he-
roicarum exempla præbuerit, suamque
doctrinam sua morte confirmarit: his
quoque subjunxit: „Christus Dominus
„non fuit Sacerdos ante suam ascen-
„sionem, imo non ipse functus est offi-
„cio Sacerdotis eo tempore, quo Cruci
„affixus fuit, nec mors ejus fuit Sa-
„crificium, sed præparatio ad complen-
„dam suam oblationem, quæ nonnisi
„post ejus Ascensionem consummata
„fuit. „

Circa hominem, & Sacramenta se-
quentes evomebat errores: „Homo
„ante lapsum suum non erat immorta-
„lis, nec mors naturalis, seu mortali-
„tas ingressa est in mundum per pecca-
„tum, sed unice necessitas moriendi,
„& mors æterna: nec Adam ante la-
„psum suum ornatus erat justitia ori-
„ginali, proin peccatum originale, gra-
„tia, & prædestinatio absoluta nonnisi
„figmenta sunt: minus vero Baptismus
„fluminis a Christo institutus est, proin
„Christianus illo non indiget: nihilo-
„minus in Baptismo post Christi resur-
„rectionem instituto aliquid continetur,
„quod ad quorundam peccatorum re-
„missionem conducit, eoquod ad publi-

O o 5 „cam

XXXI
ange
erlu
ipio d
qui de
ne ac
is locis
nor re
efertur
isto au-
m Pa-
s addit
virtute
tamen
o cum
que in
tamen
um da-
fuerit
adeo,
nguine
itualis,
arnem.
nt: si
habeat
ad ejus
out So-
Corpus
m non
rituale
autem
sionem
s ever-
tebat

Sæcul. XVI.

A. C. 1595.

„cam nominis Christi professionem de-
 „servit, sine qua nullus peccatorum suc-
 „rum remissionem obtinere valet, ve-
 „rum hæc ipsa, addit Socinus, remis-
 „sio non est usque adeo huic fidei pro-
 „fessionem annexa, ut sine illa subsistere
 „nequeat, cum ea obtineri valeat se-
 „cundum tempora, loca, vel alias res,
 „quas Ecclesia pro hac remissione de-
 „terminavit: proin Baptismus non erit
 „necessarius ei, qui independentem ab
 „hac professione publicam Nominis Christi,
 „suorum peccatorum remissionem im-
 „petrabit: inde ergo concludendum,
 „quod Baptismus novam generationem,
 „seu spiritualem nec infantibus, nec
 „adultis conferat.

Quantum ad usum Cœnæ ita som-
 niabat Socinus: „Panis, & vinum,
 „quod ibi sumitur, nil aliud est, quam
 „manducare panem, & bibere vinum,
 „sive hic ritus peragatur cum fide, aut
 „sine ea, sive spiritualiter, sive corpo-
 „raliter id fiat: Cœna ergo non est Sa-
 „cramentum, nec alium habet finem,
 „quam ut memoriam mortis Dominicæ
 „revocemus: abusus igitur est credere,
 „quod Cœna nobis quasdam novas gra-
 „tias procuret, aut illas, quas possi-
 „demus, conservet; quippe omnes ex-
 „teriores res, quæ nos in divina veri-
 „tate, scilicet in fide, & gratia firmare
 „possunt.

„possunt, sunt aqua, Sanguis, & Spi- Sæcul. XVI.
 „ritus, seu innocentia, Martyrium, & A.C.1595.
 „Christi, Apostolorum & fidelium mi-
 „racula.

De fide, gratia, & Prædestinatio-
 ne Socinus sic delirabat: „Solus Spi-
 „ritus Dei nos in fide firmat, veteris
 „autem Testamenti iusti non fuerunt
 „iustificati per fidem in Christum Do-
 „minum, nec unquam vitæ æternæ
 „promissiones pro iis factæ fuerunt:
 „porro moralia novi Testamenti præ-
 „cepta sunt diversa a moralibus vete-
 „ris Testamenti mandatis: de cetero
 „omnes homines ex natura sua habent
 „propensionem, & potestatem operandi
 „omne id, quod Deus præcipit, dum-
 „modo ejusmodi homines per diutur-
 „nam in peccato habitudinem nolint
 „ipsimet Dei voluntati obstrepere: ne-
 „que etiam hominis vires adeo imbe-
 „cilles sunt, ut tunc, si sibi violentiam
 „inferre vellet, Dei auxilio adjutus om-
 „nia mandata observare non posset: in-
 „terim hoc auxilium est duplex, quo-
 „rum unum internum, alterum vero
 „externum, atque hoc consistit in pro-
 „missionibus, quibus Deus in sua lege
 „spondit, se opera remuneraturum;
 „hæc enim promissa excitant animum,
 „eumque ad ferventer operandum sti-
 „mulant: insuper consistit in minis, quibus

„bus

Sæcul. XVI. „bus Deus se peccata castigaturum mi-
 A.C. 1595. „nitatus est; quippe hæ comminatio-
 „nes hominem a legis transgressione
 „deterrent: denique etiam importat con-
 „firmationem, & repetitionem harum
 „promissionum, & minarum. Ceterum
 „auxilium internum etiam est duplex,
 „quorum alterum est donum, quod
 „Deus homini, qui ei obtemperat, con-
 „cedit juxta sua promissa eidem bene-
 „vole facta: alterum vero est illud, dum
 „Deus ipsemet hominem instruit, ut
 „melius de ejus voluntate edoceatur.
 „insuper Socinus affirmabat, quod in
 Deo non detur decretum, quo ab æter-
 no salvandos, vel reprobandos præ-
 definivit, nec etiam Deus perfectam,
 certam, ac infallibilem habuerit cogni-
 tionem rerum futurarum, quæ a liber-
 tate hominis dependent, nec ullum
 fecerit decretum circa eas res, quæ ad
 salutem, vel ad damnationem pertinent.

Socini errores circa animam, &
 resurrectionem erant sequentes: „Ani-
 „mæ a morte non vincuntur, aut im-
 „pii ad nihilum redigentur, nec un-
 „quam pro sceleratis erit resurrectio,
 „& duntaxat ii, qui usque ad consum-
 „mationem sæculorum permanebunt,
 „judicabuntur, & cum dæmonibus in
 „ignem æternum præcipites agentur:
 „hic autem ignis æternus dicitur, non
 „ex

„ex eo, quod damnatos in æternum cruciaturus sit, aut quasi damnati non consumerentur, et si in hoc igne arderent, sed ideo æternus appellatur, quia damnati nunquam liberabuntur: „
 Inde ergo concludi potest, Socinum negasse, quod damnati, & dæmones æternas pœnas sustineant: imo aperte ait, quod in nihilum redigantur, quapropter etiam docet, quod mors, & infernus sint ille lacus igneus, de quo sanctus Joannes in vigesimo Apocalypsis capite mentionem facit: Socini autem ratio est hæc, quia absõnum videtur dicere, quod Deus peccata, quæ non sunt æterna, & infinita, æternis pœnis puniat, & continuo iram suam contra viles creaturas exerat: insuper asserit, quod iusti gloria cum Deo fruantur, impii vero annihilentur, proin hac ratione semper illi, qui gloria privati sunt, etiam patiantur.

Circa Ecclesiam hæc assererat; „Ea, quæ Ecclesia visibilis vocatur, non semper substitit, nec semper subsistet: „nec etiam perspicuæ, certæque dantur notæ, ex quibus certo vera Ecclesia designari valeat: nec etiam ab Ecclesia est expectanda veritatis Divinæ doctrina, nec ullus etiam, quænam sit vera Ecclesia, inquirere, aut discutere tenetur: insuper Ecclesia pe-

„nitus

Sæcul. XVI.

A.C. 1595.

Sæcul. XVI.
A.C. 1595.

„nitus est collapsa, Apostolorum tamen
 „scriptis restaurari potest: nec vere
 „Ecclesiæ character est, quod omnes
 „illos, qui cum ea non sentiunt, con-
 „demnet, aut affirmet, quod extra ipsam
 „non sit salus: porro Ecclesia Aposto-
 „lica est illa, quæ in nullo errat quan-
 „tum ad res necessarias ad salutem,
 „quamvis errare possit in aliis doctrine
 „capitibus; nullum vero est Dei Ver-
 „bum, ex quo certo haurire possumus
 „fundamentales salutis articulos; jam
 „enim Antichristus regnare cæpit a
 „tempore, quo Romani Pontifices suum
 „Regnum inchoarunt, ac tum Christi
 „leges aboleri cæperunt, & vero cul-
 „tui idololatria fuit subrogata: quando
 „autem Christus Dominus Petro dixit:
 „*Tu es Petrus, & super hanc petram æ-*
 „*dificabo Ecclesiam meam,* nihil Petro,
 „vel collatum, aut promissum fuit, nisi
 „quod & reliquis Apostolis promissum,
 „datumque fuisset, ridiculum autem,
 „& inutile foret, si quis ex hisce Christi
 „verbis: *portæ inferi non prævalebunt ad-*
 „*versus eam,* inferre vellet, quod Eccle-
 „sia seduci, atque dæmonis artibus
 „everti non possit: verus ergo hujus
 „promissionis sensus est, quod infernus,
 „seu inferni potentia nunquam adver-
 „sus illos prævaleat, qui veri sunt Chri-
 „stiani, seu quod illi in mortuorum
 „statu

„statu non permanfuri fint : proin cla- Sæcul. XVI.
 „ves Petro a Christo Domino datæ nil A.C. 1595.
 „allud funt, quam potestas ei relicta,
 „qua declarare, & indicare potest cun-
 „ctos ad Regnum cælorum pertinentes,
 „sicut & alios ad illud non spectantes,
 „seu vi hujus potestatis declarare va-
 „let, quinam sint illi, qui ad Christia-
 „norum conditionem pertinent, & a-
 „pud quos Deus in hac vita per gra-
 „tiam, & in altera, seu in cælo per
 „gloriam æternam, qua eos cumulabit,
 „mansionem suam facere voluerit.”

Circa disciplinam, & mores præ-
 ter alios errores, præcipue sequentes
 opiniones erroneas proferebat Socinus:
 „Lutherus, Zwinglius, Oecolampa-
 „dius, Calvinus, cunctaque spurixæ re-
 „formationis capita fidem, quam Con-
 „ciliis generalibus debemus, imo &
 „illam, quam a Concilio Nicæno hau-
 „simus, everterunt: Christiano autem
 „licitum non est bellum inferre, imo
 „nequidem sub auctoritate, & Princi-
 „pis cujusdam imperio militare, vel
 „opem cujusdam Magistratus implorare,
 „ut de illata quadam injuria ultio re-
 „poscatur; bellum enim gerere, sem-
 „per malum est operari, & agere con-
 „tra Christi præceptum: præterea Chri-
 „stus Dominus juramenta privatim facta
 „inhibuit, etsi id ad certas res affirman-
 „das

Sæcul.XVI
A.C.1595.

„das fieret: nihilominus ut suam opi-
 „nionem temperaret Socinus, addidit
 „quod tunc, si de rebus magni momenti
 „agitur, jurare liceat., Hæc insuper
 tradidit Socinus: „non licet Magistra-
 „tus officio fungi, si quis in hoc munere
 „vim adhibere tenetur, quod semper con-
 „tingit, eo quod vitia plectere, & im-
 „pios coercere tenetur, nec etiam Chri-
 „stianis hoc officium cuicumque alteri
 „conferre licet, imo ipsis nequidem per-
 „missum est, suam, vel aliorum vitam
 „vi etiam contra raptores, aliosque
 „hostes defendere, si eam alia via tueri
 „valent, non enim permittere potest
 „Deus, quod homo vere pius, & qui
 „sincere in Deo confidit, in tam funesta
 „reperiatur necessitate, ut suam vitam
 „cum proximi dispendio conservare
 „velit: si autem aggressor occiditur,
 „majus crimen committitur, quam esset
 „illud, quod ultionem quærens perpe-
 „traret, nam in vindicta duntaxat æ-
 „quale rependitur; tum vero, si meum
 „furem, vel inimicum prævenio, ho-
 „minem occido, qui duntaxat mihi
 „timorem incutiendi voluntatem ha-
 „buit, ut eo expeditius furari posset.
 „Denique Ministri, Prædicatores, Do-
 „ctores, ceterique nec missione, nec
 „vocatione indigent, hæc autem Divi
 „Pauli verba: *quomodo prædicabunt, nisi*
 „mittantur.

„mittantur? non se ad quascunque præ-
 „dicationes extendunt, sed duntaxat ad
 „novæ doctrinæ prædicationem, qualis
 „erat illa Apostolorum apud Gentiles
 „facta.,

Æcul. XVI.
 A. C. 1595.

§. LXIV.

*Religiosi Pœnitentes vulgo Piquepuci
 appellati recens instituti.*

Ad hunc annum refertur institutum
 Religiosorum Pœnitentium tertii
 Ordinis sancti Francisci: porro hic Ordo
 ab initio nil nisi utriusque texus sæcu-
 larium cætus erat: hodie vero ad Re-
 ligiosum Ordinem in viginti quatuor
 Provincias divisum excrevit, earumque
 sexdecim in Italia, & novem in Belgio
 numerantur: illæ vero a suo Generali,
 qui Romæ sedem habet, seorsim guber-
 nantur, ac Religiosi, qui eidem sub-
 jecti sunt, non aliter, ac Fratres con-
 ventuales vestiuntur, nec ab iis discre-
 pant, nisi in pileo nigro, & superpelli-
 ceo, seu humerali, quod in acumen
 desinit: illi autem, qui in Hispania, &
 Lusitania degunt, tresque habent Pro-
 vincias, sicut Fratres observantes ve-
 stiti incedunt, ac totius Ordinis sancti
 Francisci Generali subjiciuntur, sicut
 illi, qui in Galliis degunt, seque Fra-
 tres strictioris Observantiæ appellant,
 ac intra Regnum quatuor habent Pro-
 vincias, quæ ex sexaginta tribus Con-

*Herman.
 hist. des
 Ordr. Rel.
 Franc. Mar.
 Veron. an-
 nal. tertii
 Ord. S.
 Franc.*

Hist. Eccles. Tom. L.I.

Pp ven-